

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Іленко Н.М., Бойченко О.М., Іленко-Лобач Н.В.

Українська медична стоматологічна академія

Дистанційне навчання на кафедрі терапевтичної стоматології – це ефективна форма роботи, яка створює можливості для реалізації сучасних підходів у професійній підготовці майбутніх лікарів-стоматологів.

Ключові слова: дистанційне навчання, комп'ютерні технології.

Distance learning at the Department of Therapeutic Dentistry is an effective form of work that creates opportunities for the implementation of modern approaches in the training of future dentists.

Key words: distance learning, computer technology.

Протягом останніх десятиліть у навчальних закладах невідомо відбувається процес переходу від традиційного навчання до навчання на базі комп'ютерних технологій. Одним із таких способів стало дистанційне навчання, яке в умовах пандемії дає студентам змогу навчатися на відстані завдяки Інтернету.

За концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні, дистанційна освіта – це форма навчання, що рівноцінна очній, вечірній, заочній та екстерну й реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [1]. Дистанційне навчання розглядається науковцями як одна з форм організації навчального процесу, коли студенти віддалені від викладача, але можуть підтримувати діалог за допомогою різних засобів комунікації. Студент може навчатися в зручний для нього час і у звичному оточенні. За потреби здобувач вищої освіти може отримати консультативну допомогу викладача, спілкуючися з ним у онлайн-режимі, безпосередньо використовуючи Інтернет як засіб зв'язку (web-чат, IRC, iCQ, інтерактивне TV, web-телефонія, Telnet). Але для успішної корекції навчання й адекватного оцінювання студента потрібний безпосередній контакт. Застосовуючи інтерактивні методи навчання, дуже важливо створити позитивний мікроклімат, дати відчуття студентам доброзичливе ставлення до них, упевненість у своїх силах, можливість експериментувати й проявляти себе.

В умовах карантину навчання триває, і на кафедрі терапевтичної стоматології викладачі організували освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання. Завдяки сучасним технологіям упроваджено доступ до навчальних матеріалів на сайт-сторінці кафедри, де завантажені кейси з методичними рекомендаціями лекцій навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» і прикріплені до них мультимедійними презентаціями. На сторінках кафедри студенти можуть знайти для користування методичні розробки з усіх тем практичних занять, відповідно до плану, тематичні тестові завдання й алгоритми їх розв'язання. Студенти можуть користуватися для підготовки до занять переліками контрольних питань, питань для складання підсумкових модульних контролів, семестрово-підсумкової атестації тощо. У вільному доступі для студентів викладено бази завдань Центру тестування минулих років. На сторінці кафедри розміщено нормативно-правову базу, що регламентує діяльність лікаря-стоматолога, правила оформлення звітної медичної документації лікаря-стоматолога [2].

В організації навчального процесу дистанційно викладачі кафедри, працюючи з групою студентів, використовують весь навчально-методичний матеріал. Щоденно проводяться online-зустрічі з використанням інтернет-платформ Zoom чи google class, де вирішуються нагальні питання, проводиться аналіз рішення складних клінічних завдань і ситуаційних задач. Велика частка дистанційного навчання – індивідуальна. Варто також виділити безпосередній контакт між персональним викладачем (тьютором) і дистанційним студентом через Viber, Instagram, Messenger чи email. Таке спілкування дає можливість студентам отримувати відповіді на свої листи вже через кілька годин.

З точки зору теоретичного навчального матеріалу, то для проведення лекцій, консультацій, виконання домашніх завдань дистанційної системи цілком вистачає. Але для медичної освіти вона має великий недолік, адже не дозволяє навчити студента практичних навичок, а вони вкрай важливі для майбутнього медика.

Дистанційна форма й технології – набагато самостійніша й індивідуалізованіша форма навчання. Для студентів дистанційні технології відкривають широкі можливості: отримати всебічну систематичну інформаційну й методичну підтримку з боку академії і викладачів кафедри; зручно організувати свій освітній процес і графік навчання; завжди мати можливість навчатися на відстані. Усе це дозволяє знизити навантаження студента і звільнити час для активнішої самостійної роботи. Така організація навчального процесу передбачає підвищення самостійності пошуку літератури за темою заняття, аналізу, систематизації й узагальнення інформації, самоорганізацію й самоконтроль. Різниця між дистанційною формою навчання й традиційною зрозуміла. В основу традиційної моделі навчання покладено читання лекцій, проведення клінічних розборів матеріалу, практичних занять, написання академічної історії хвороби. Дистанційне навчання орієнтоване на впровадження в навчальний процес принципово інших моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, написання конспектів, тестові завдання тощо [3]. При перевірці навичок самостійної роботи з урахуванням профілю спеціаліста відповідно до сучасних уявлень включаються навички пошуку необхідної літератури, орієнтація в потоці інформації з обраного фаху, знання основних видів літератури, довідкових видань, навички пошуку літератури в бібліотеках, навички науково-дослідної роботи.

Реалізація дистанційного навчання дозволяє вирішити низку питань: доступність до різноманітних навчальних ресурсів; розвиток творчих та інтелектуальних здібностей здобувача за допомогою відкритого і вільного використання всіх освітніх ресурсів і програм, у тому числі доступних в Інтернеті. Основними перевагами дистанційного навчання визнано екстериторіальність, синхронний і асинхронний режими взаємодії учасників навчального процесу: викладач – здобувач, викладач – навчальна група, а також забезпечення доступності й неперервної освіти впродовж життя.

Отже, дистанційне навчання на кафедрі терапевтичної стоматології – це ефективна форма роботи, яка створює можливості для реалізації сучасних підходів у професійній підготовці майбутніх лікарів-стоматологів, сприяє академічній мобільності студентів. Дистанційне навчання ґрунтується на таких засадах сучасних принципів організації освітнього процесу: варіативності форм і змісту навчання, засобів, що забезпечують вільне просування особистості в освітньому просторі й передбачають застосування різних механізмів підвищення професійної майстерності; індивідуалізації. Дистанційне навчання надає студентам різноманітня вибору й доступу до нетрадиційних джерел інформації, стимулює підвищення ефективності самостійної роботи і спонукає поглиблювати знання, а для викладачів створює можливості впроваджувати нові форми й методи навчання.

Список використаної літератури

1. Долинський Є.В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців / Є.В. Долинський // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: збірник наукових праць. Вип.42 / За заг. ред. проф. Матвієнко О.В. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 202-207.
2. Іленко Н.М. Інформаційно-комунікаційні технології при вивченні дисципліни «Терапевтична стоматологія» / Іленко Н.М., Котелевська Н.В., Бойченко О.М. // Український стоматологічний альманах. – 2017. – №3. – С.42-43.
3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України 20 грудня 2000 р.).

ПЕРЕВАГИ Й НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ільченко В.І., Пікуль К.В., Сизова Л.М., Дуднікова А.М., Жаріна К.М., Жарін В.М.

Українська медична стоматологічна академія

Обґрунтовано необхідність застосування дистанційного навчання як основного методу освіти у зв'язку з епідеміологічною ситуацією в Україні й у всьому світі. Висвітлено позитивні й негативні сторони онлайн-навчання. Розкрито переваги й можливості студентів у отриманні різноманітної навчальної й наукової інформації в умовах пандемії.

Ключові слова: дистанційне навчання, повноцінна освіта, професійна завантаженість, медична освіта.

The article is devoted to the necessity of using distance-learning as the main method of education due to epidemiological situation in Ukraine and around the world. The pros and cons of online learning are highlighted. The advantages and opportunities of students for a variety of educational and scientific information in a pandemic are revealed.

Key words: distance-learning, full education, professional workload, medical education.

У сучасному світі активно розвивається система дистанційного навчання в різних галузях освіти. Дистанційне навчання – сукупність сучасних технологій, що дають можливість викладати інформацію в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно- комунікативних технологій. Це новий освітній досвід, що з'явився в Україні зовсім недавно, у зв'язку з пандемією CoViD-19, але вже встиг отримати своє місце в сучасному педагогічному середовищі [1].

У XXI столітті доступність комп'ютерів та Інтернету роблять поширення дистанційного навчання ще простішим і швидшим. З'явилася можливість спілкуватися й отримувати зворотний зв'язок від будь-якого студента, де б він не перебував. Поширення «швидкого інтернету» дало можливість використовувати онлайн-семінари (вебінари) для навчання [6].

Період розгубленості й невпевненості минув доволі швидко, а потім довелося адаптуватися до нових реалій онлайн-освіти. Необхідність у такому методі навчання зумовлена різними чинниками, серед яких можна назвати потребу в інтерактивній взаємодії студентів і викладачів у процесі навчання й надання студентам можливості самостійної роботи в освоєнні досліджуваного матеріалу [7].

Нині вже не є проблемою отримання повноцінної освіти практично в будь-якій галузі дистанційно в умовах браку часу. Але, як будь-яке інше навчання, воно має й переваги, і недоліки [3].

Студенти завдяки дистанційній формі навчання мають унікальні можливості.

- Навчатися в зручний час, у зручному місці, необхідно лише мати комп'ютер чи телефон із доступом до Інтернету [2].
- Навчатися незалежно від місця проживання, стану здоров'я. Іноді стан здоров'я суттєво впливає на можливість відвідування навчального закладу. Щоб не наражати себе й оточення на небезпеку, можна перебувати вдома на лікарняному, стежити за своїм здоров'ям і продовжувати навчання. Також можна навчатися, перебуваючи в декретній відпустці. Відсутність необхідності щодня відвідувати навчальний заклад – безсумнівна перевага для людей з обмеженими можливостями, для тих, хто проживає у важкодоступних місцевостях, для батьків із маленькими дітьми [5].
- Одночасно навчатися й працювати, не залишаючи основне місце роботи. Високий відсоток тих, хто навчається на дистанційному навчанні, – це люди, які паралельно працюють. Онлайн-освіта дозволяє таким студентам знаходити зручний для них час для навчання. Достатньо лише вміти правильно планувати день і керувати своїм часом. Також дистанційно можна навчатися на кількох курсах чи в кількох навчальних закладах одночасно [2].
- Заощадити на навчанні й зекономити час. Дистанційна освіта коштує менше. Студенту не доводиться оплачувати дорогу, проживання, а у випадку із зарубіжними вишами не потрібно витратитися на візу й закордонний паспорт. Доступ до всієї необхідної літератури відкривається студенту після реєстрації в системі дистанційного навчання, або він отримує навчальні матеріали електронною поштою. Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичних розробок [2].
- Навчитися самоосвіті. Це одна з найголовніших навичок не тільки в період карантину, а й для майбутньо-